

भूसंपादन न्यायालयीन प्रकरणे व लवादविषयक
(Arbitration) बाबींचा आढावा घेण्यासाठी समिती
गठीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.३०/मोप्र-२,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक: २४ फेब्रुवारी, २०२५.

प्रस्तावना :-

राज्यामध्ये विविध प्रकल्प राबविताना, मोठ्या प्रमाणावर भूसंपादन केले जाते. महसूल विभागामार्फत भूसंपादन निवाडे केल्यानंतर अनेक वेळा त्या निवाड्याविरुद्ध न्यायालयामध्ये दाद मागितली जाते व न्यायालयामार्फत वाढीव मावेजा दिला जातो. हा वाढीव मावेजा देताना जुन्या भूसंपादन कायद्याप्रमाणे पहिल्या वर्षी ९% व तदनंतर १५% दराने व्याज द्यावे लागते. अनेकवेळा मूळ रक्कमेपेक्षा व्याजाची रक्कम कितीतरी जास्त असते. अनेक कंत्राटांमध्ये वाद निवारणासाठी लवादाची (Arbitration) तरतूद असते किंवा काही वेळा न्यायालयाच्या वतीने लवादाची नेमणूक केली जाते. या लवादांमार्फत निवाडा देताना मूळ रक्कम व त्यावर व्याजाची तरतूद करण्यात येते. या लवादाला न्यायालयामध्ये दाद मागितल्यानंतर व्याजाची रक्कम वाढत जाते. सद्यस्थितीत बँकांचे व्याजदर भूसंपादन कायद्यातील/ लवादाने दिलेल्या व्याजदरांच्या तुलनेत अत्यंत कमी आहेत. परिणामी राज्यावर मोठ्या प्रमाणावर आर्थिक भार येतो. त्यामुळे अशा बाबींसाठी सर्वसमावेशक धोरण निश्चित करण्याच्या अनुषंगाने समिती गठीत करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय :-

जलसंपदा विभागातील भूसंपादन न्यायालयीन प्रकरणे व लवादविषयक (Arbitration) प्रकरणांमुळे शासनास अदा कराव्या लागणाऱ्या वाढीव मोबदला देण्याबाबतच्या प्रकरणांचा आढावा घेण्याच्या अनुषंगाने पुढीलप्रमाणे समिती स्थापन करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	समिती	पदनाम
१	अपर मुख्य सचिव, जलसंपदा विभाग	अध्यक्ष
२	अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग	सदस्य
३	अपर मुख्य सचिव, नगर विकास विभाग- १	सदस्य
४	अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग	सदस्य
५	अपर मुख्य सचिव (वने), महसूल व वन विभाग	सदस्य
६	प्रधान सचिव (व्यय), वित्त विभाग	सदस्य
७	प्रधान सचिव, विधि व न्याय विभाग	सदस्य
८	सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग	सदस्य सचिव

१) या समितीची कार्यक्षमता खालीलप्रमाणे राहिल :-

अ) भूसंपादन निवाड्यामुळे उद्भवणाऱ्या न्यायालयीन प्रकरणांमुळे वाढीव मोबदला देण्याबाबतच्या प्रकरणांचा आढावा घेऊन शासनावर येणारा आर्थिक भार कमी करण्यासाठी उपाययोजना सुचविणे.

- ब) लवादविषयक प्रकरणांचा आढावा घेऊन शासनावर येणारा आर्थिक भार कमी करण्यासाठी उपाययोजना सुचविणे.
- २) समितीचा कालावधी :- सदर समितीचा कालावधी ३ महिने इतका राहील.
- ३) समिती त्यांना आवश्यक असल्यास, आवश्यकतेप्रमाणे कोणत्याही अधिकाऱ्यास चर्चेस बोलावू शकेल अथवा विशेष निमंत्रित म्हणून पाचारण करू शकेल.
- ४) बैठकांची वारंवारता समितीचे अध्यक्ष ठरवतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५०२२४१८१२०२९६२७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रविण कोल्हे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- २) अपर मुख्य सचिव (नवि-१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ३) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ४) अपर मुख्य सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ५) प्रधान सचिव (व्यय), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ६) प्रधान सचिव, विधि व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

प्रत माहितीस्तव

- १) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई,
- २) मा. मंत्री, जलसंपदा (गोदावरी व कृष्णा खोरे विकास महामंडळ), यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई,
- ३) मा. मंत्री, जलसंपदा (विदर्भ, तापी व कोकण खोरे विकास महामंडळ), यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई,
- ४) मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ५) स्वीय सहायक, अपर मुख्य सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ६) स्वीय सहायक, सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,